

Memo
Aan de commissie sociaal
Ter bespreking in de vergadering van 15 mei 2023.

Agendapunt 7.1 Diverse zaken rondom schoolsluiting Buggenum

Aanleiding

Ingekomen ter agendering voor de commissie sociaal is het verzoek van raadslid Mart Janssen van de fractie Ronduit Open om een onderzoek te starten naar de gang van zaken rondom behoud basisonderwijs in Buggenum. Dit onder andere nav de berichtgeving hierover in de brief van de gezamenlijke fracties aan de Minister.

In de commissievergadering van 13 april 2023 heeft hij hiervoor een pleidooi gehouden, dat kon rekenen op bijval door de commissie leden.

In overleg/afstemming met de griffie, om de discussie in de commissie te kunnen voeren, zijn een aantal zaken mbt het te houden onderzoek op een rijtje gezet.

Doel van de bespreking in de commissievergadering sociaal van 15 mei:

1. Wat dient de onderzoeksoopdracht te zijn van het onderzoek naar de ontstane situatie rondom het basisonderwijs in Buggenum.
2. Wat zijn daarbij de onderzoeksvragen.
3. Welk soort onderzoek moet er komen en wie gaat dit uitvoeren.

Ad1. Onderzoeksoopdracht

Dat er onderzoek gedaan dient te worden naar de ontstane situatie rondom het basisonderwijs in Buggenum is hiervoor al aangegeven. Daarbij dient met name inzicht en duidelijk te komen of een en ander voorkomen had kunnen worden en wat de rol van de gemeente hierin is geweest. Dit als leermoment voor de toekomst.

Nogmaals wil ik benadrukken dat het niet een context moet zijn als in strafprocessen gebruikelijk is maar een lerende context. Het gaat met name en daarmee primair om de beleving en ervaringen van betrokkenen, inclusief ervaringen binnen de gemeente. Wij dienen daarmee duidelijkheid te krijgen over eenieder's rolinvulling in deze kwestie (en met name/primair van de gemeente) met vele verliezers zodat we daar conclusies en lering uit trekken.

Een aandachtspunt voor het te houden onderzoek is dat er veel externe partijen bij betrokken zijn die elk, gedreven door hun eigen met elkaar (conflicterende primaire?) belangen hun rol hebben gespeeld.

Denk hierbij aan

- o Spolt: sluiting van de school
- o Ouders: behoud van de school in het dorp
- o Gemeente (Raad, wethouder/college, ambtenaren enz) behoud van de school en daarmee behoud van de leefbaarheid
- o Akkoord! PO: bestuur van Openbare school die school wil overnemen, maar hierbij geen financiële risico's kan nemen.
- o Afgeleide partijen zoals MR'n, dorpsraad.

De vraag die dan opkomt is dan ook of al die externe partijen bereid zijn om aan zo'n onderzoek mee te werken? De vraag is vervolgens of dit nodig is? Of het niet voldoende is om ze te verzoeken om op de concept-onderzoeksresultaten/-verslag te reageren.

Het onderzoek zal zich primair richten op alleen de gemeente (raad, college, werkgroep), Dit omdat het voor de gemeente belangrijk is om inzicht te krijgen in het handelen van verschillende geledingen binnen de gemeente en hun invloed op de ontstane situatie van het basisonderwijs in Buggenum.

Bovenstaand geeft aan welk het nut van het onderzoek is, namelijk om te bepalen/inzicht te krijgen waar de gemeente in positieve of negatieve zin invloed heeft gehad op de ontstane situatie. Mogelijk ook dat een niet-handelen van de gemeente hierop van invloed is geweest. Het doen en laten van de gemeente wordt mede beïnvloed door oa externe factoren/partijen. En op haar beurt beïnvloed de gemeente ook de externe factoren/partijen.

Ad2: Mogelijke onderzoeksvragen

Zijn er toch leermomenten voor de gemeente die relevant kunnen zijn bij toekomstige casussen. Ik noem er hier een paar

- ☐ Het oprichten van een werkgroep uit de commissie / raad: rol, taak, bevoegdheden.
- Vraagstelling: moet een werkgroep niet door de raad worden ingesteld, waarbij afgebakend wordt de taak, de terugkoppeling naar de raad/commissie en dergelijke.
- o Hoe doe je dit als er geen brede (politieke) consensus is
- ☐ De communicatie tussen college/portefeuillehouder en de raad. De tussentijdse terugkoppeling, over de stand van zaken met wie en op welk moment (presidium / fractievoorzitter/ leden werkgroep /commissie sociaal) , geheimhouding versus openbaarheid.
- ☐ Welke rol moet de gemeente nemen als er slechts een beperkte wettelijke bevoegdheid is om in te grijpen.
- ☐ In hoeverre mag / moet een financiële bijdrage worden verstrekt zonder dat hiertoe een wettelijke basis is, of een gevaar voor precedentwerking.
- ☐ In hoeverre heeft de gemeente invloed gehad op de rol die Spolt en de ouders in deze casus hebben gespeeld, en waren die rollen beïnvloedbaar door de gemeente?

Ad 3: De wettelijke onderzoeksmogelijkheden:

1. De gemeenteraad heeft het recht van onderzoek (artikel 155a)
Dit is een zwaar middel, waarbij de gemeenteraad collegeleden, raadsleden, ambtenaren onder ede kan horen, te vergelijken met een parlementaire enquête.
2. De gemeenteraad kan een commissie instellen uit de raad op grond van artikel 84 Gemeentewet.
3. De gemeenteraad kan de Rekenkamer verzoeken tot het doen van onderzoek.
De Rekenkamer zal indien dit verzoek binnenkomt toetsen aan het eigen onderzoeksprogramma.
4. De gemeenteraad kan een extern bureau onderzoek laten doen.

Het resultaat van het gesprek in de commissie sociaal van 15 mei 2023.

- Op basis van de discussie in de vergadering kan de commissie
 - o een advies uitbrengen aan het presidium voor een te houden onderzoek over o.a.
 - o instellen commissie
 - o bepalen taken en bevoegdheden
 - o bepalen op welke wijze de terugkoppeling naar de raad geschied
 - o een motie vreemd voorbereiden voor de raadsvergadering van 30 mei 2023 om het college opdracht te geven een extern onderzoek te starten, en waarbij aangeven wordt welk budget hiervoor vrijgemaakt kan worden.
 - o Adviseren een initiatiefvoorstel te maken voor de raadsvergadering van 4 juli 2023 waarin de raad besluit tot het instellen van een raadscommissie die het onderzoek gaat doen, en daarin de randvoorwaarden stelt met betrekking tot het uit te voeren onderzoek.
 - o Een verzoek richten aan de Rekenkamer tot het doen van onderzoek.
 - o Adviseren, alles overwegende om geen onderzoek te doen gelet op de beperkte mogelijkheden (alleen gemeentelijke inbreng) en de daaraan gekoppelde beperkte opbrengst van het onderzoek, mede gelet op de uniekheid van de casus.
 - o Adviseren de zaken die wel binnen de gemeentelijke invloedssfeer zijn zoals oprichten van werkgroepen, communicatie te laten bespreken in de denktank, die de gewenste werkwijze van de raad en de commissies in kaart brengt.